

3. Duurzaam Enschede

De ontwikkeling van onze stad raakt steeds meer aan de ontwikkeling naar een duurzame stad. De toekomst is duurzaam. Toch blijkt het in ons dagelijks handelen nog moeilijk om dit uitgangspunt consequent te hanteren. Dat zien we bijvoorbeeld bij gebiedsontwikkeling in de Spoorzone of bij de luchthaven. Dat is ook de reden waarom wij een aparte paragraaf aan dit thema wijden. Wij zijn er van overtuigd dat als wij onze voornemens op dit terrein meer meetbaar maken, wij er beter in slagen in onze plannen concrete duurzaamheidsdoelstelling op te nemen. We kiezen daarbij voor de norm van uitstoot van CO₂.

De basis voor ons duurzaamheidsbeleid is de in november 2009 raadsbreed vastgestelde langetermijnvisie 'Nieuwe energie voor Enschede' (NEVE), alsmede het coalitieakkoord van dit college. Voor de komende periode geven we binnen het thema duurzaamheid prioriteit aan het klimaat- en energiebeleid met de volgende hoofddoelstellingen:

- In 2020 hebben we in de stad Enschede 30 procent CO₂ bespaard ten opzichte van 1990.
- In 2020 wekken we 20 procent van de energiebehoefte op door middel van duurzame energie.
- In 2015 is de gemeentelijke organisatie klimaatneutraal.
- In 2020 zijn alle scholen in Enschede klimaatneutraal.

De gemeentelijk organisatie

De gemeente kan deze doelstellingen alleen bereiken indien intensief wordt samen gewerkt met partners in de stad. Immers de gemeente gebruikt voor de eigen organisatie 'slechts' 3 procent van het totale energiegebruik in de stad. De gemeente als organisatie dient daarbij op de eerste plaats zelf het goede voorbeeld te geven. Er is een begin gemaakt met verduurzaming van bijvoorbeeld ons vastgoed en van ons wagenpark. Duurzaam inkopen krijgt veel aandacht binnen de gemeente. Op enkele gebouwen en scholen zijn de eerste zonnepanelen geplaatst.

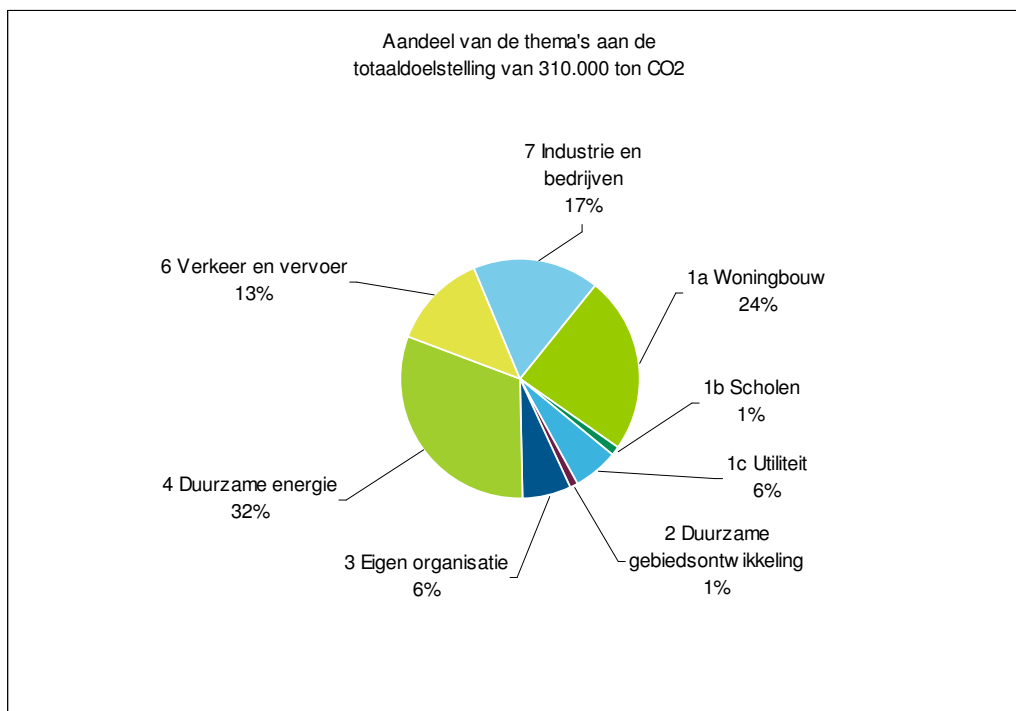
Bij de overgang naar een duurzame samenleving heeft de gemeente een belangrijke rol. Veranderingen gaan niet vanzelf, zeker niet als investeringen in duurzaamheid niet of pas op langere termijn in de exploitatie financieel aantrekkelijk worden. Burgers in deze stad krijgen op termijn een forse energierekening als de bestaande woningvoorraad nu niet wordt verbeterd. Die opgave voor de lange termijn vraagt een rol van de overheid, in het bijzonder van de gemeente. Slimme koppeling van financiële stromen en verbinden van partijen, zoals bij de verduurzaming van de sociale en particuliere woningvoorraad, is daar een voorbeeld van.

Duurzame projecten

In de Programmabegroting 2011 is al aangegeven dat we in de uitvoering van het beleid nu meters moeten gaan maken. De vermindering van het energiegebruik en de opwekking van duurzame energie is een grote opgave. Bij enkele projecten staat duurzaamheid inmiddels op de agenda. Er is -met steun van de provincie- budget vrijgemaakt voor de eerste stappen gericht op verduurzaming van particuliere woningen en de huursector. Ook het bewustzijn over de duurzaamheidsopgave is bij velen toegenomen. Anders gezegd: we zijn uit de startblokken.

De opgave die voor ons ligt, is fors. De vastgestelde doelen betekenen concreet dat we als stad 310.000 ton CO₂ minder moeten uitstoten. Dat is gelijk aan het totale energiegebruik (gas en elektra) van 61.400 huishoudens per jaar!

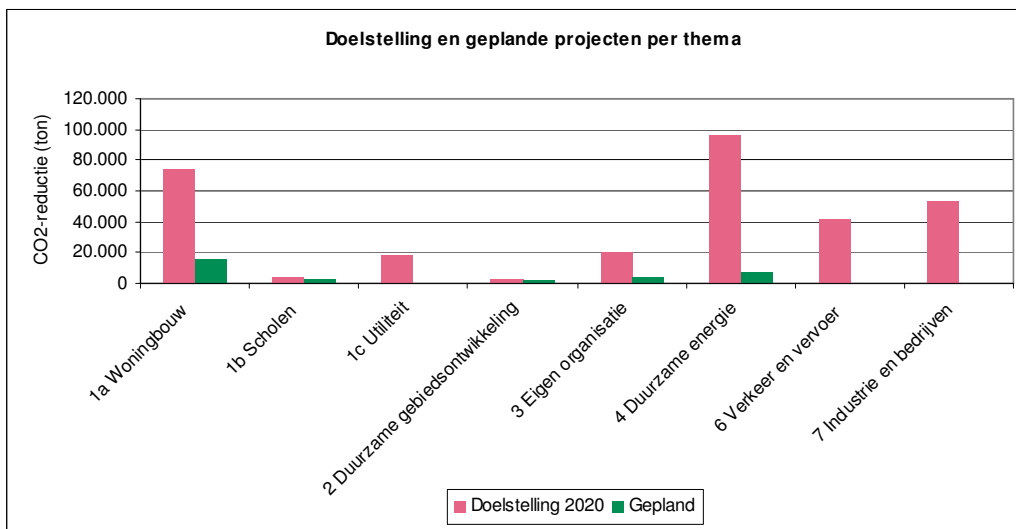
De grootste opgaven liggen in het opwekken van duurzame energie en de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad. Maar ook thema's als utiliteit en bedrijven, verkeer&vervoer vragen de volle aandacht. In het volgende overzicht is dit toegelicht.

De maatlat die we hanteren, is gebaseerd op 'tonnen CO₂-uitstoot'. Een goed te monitoren eenheid en bruikbaar om de voortgang te meten, passend bij de focus op energiebesparing en duurzame energie-opwekking.

Diverse projecten zijn in uitvoering of in voorbereiding. Zo zijn particulieren en woningcorporaties bezig met verduurzaming van woningen, bedrijven en instellingen als Grolsch en de Universiteit Twente hebben duurzaamheid hoog in hun vaandel gezet en nemen intern tal van maatregelen, op scholen en op het stads kantoor zijn zonnepanelen geplaatst.

Maar we moeten tegelijk constateren dat met deze huidige projecten en activiteiten nog maar 11 procent van de gestelde doelen binnen bereik komt. Voor 89 procent moeten de projecten en activiteiten nog gedefinieerd worden én opgestart. Onderstaande grafiek illustreert de opgave waar we voor staan en geeft aan wat bedoeld wordt met 'meters die moeten worden gemaakt', samen met partners in de stad.

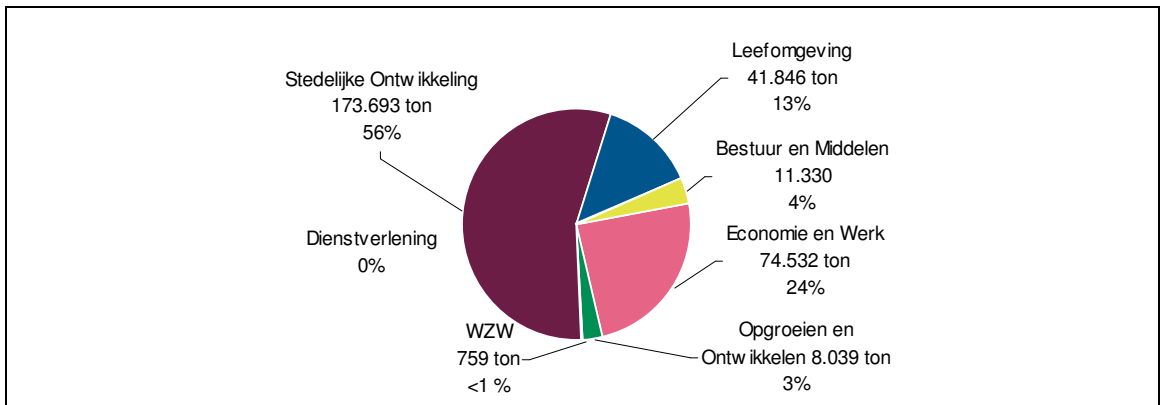
Voor de goede orde: bij het werken aan duurzaamheid zijn niet alleen besparing van energie en duurzame energie-opwekking relevant. Investeren in duurzaamheid heeft positieve effecten op de kwaliteit van wonen, op de arbeidsmarkt, de verbetering van de orderportefeuille van bedrijven, op de uitstraling van de stad. Zeker de verduurzaming van de woningvoorraad biedt een win-win voor diverse actoren en partijen, niet in de laatste plaats voor de burgers in de stad die de komende jaren geconfronteerd dreigen te worden met stijgende energielasten. De laatste 10 jaar zijn de energielasten verdubbeld!

Andere manieren van denken en werken zijn nuttig en nodig. Een voorbeeld daarvan is de wijze van kostentoerekening van investeren in duurzaamheid. Bij gebiedsontwikkeling, maar ook bij herstructureringsopgaven en bij het stimuleren van bedrijvigheid, lopen betrokkenen vaak tegen grenzen aan binnen de bestaande systematiek. Bijvoorbeeld: een grondexploitatie kan niet eindeloos worden opgerekt met nieuwe uitgaven, dat vraagt keuzes. Soms is sprake van uitgesteld rendement en moet een oplossing voor de overbruggingsperiode worden gevonden, soms is een integrale benadering van huisvesting- en energiekosten (woonlastenbenadering) dé oplossing, maar in de praktijk lastig te realiseren. Soms biedt de reguliere financiering te weinig ruimte en moeten nieuwe vormen worden ontwikkeld (denk aan de benadering in maatschappelijke investeringsopgaven).

Duurzaamheid is ook een houding in het dagelijks werk. Dat geldt ook voor de gemeente en voor de ambtelijke organisatie. Net als bij onze partners moet ook bij ons het besef nog groeien dat de toekomst een duurzame toekomst is en dat gebiedsontwikkeling duurzame ontwikkeling is.

Wij stellen voor in de Programmabegroting 2012 de volgende versterkende maatregelen uit te werken:

- In elk programma wordt expliciet geformuleerd wat de stand van zaken is in het kader van de duurzaamheidsopgave en welke activiteiten en inspanningen in 2012 (samen met partners) worden uitgevoerd. De thema's die onderscheiden zijn, zijn inmiddels toegerekend per programma. In het overzicht hierna wordt daarvan een indicatie gegeven. Hiermee is duidelijk wat elk programma moet bijdragen om de reductiedoelstelling van 310.000 ton CO₂ in 2020 te bereiken. In de Programmabegroting 2012 wordt duidelijk waar ieder programma staat en nog moet realiseren.
- Voor deze collegeperiode wordt een budget van 500.000 euro gereserveerd als gemeentelijke co-financiering om binnen onze projecten van meet af aan een duurzame ontwikkeling mogelijk te maken.

- Bij alle raadsvoorstellen vanaf 2012 wordt standaard een duurzaamheidstoets toegepast. Een vast onderdeel waarin duidelijk wordt wat het voorstel bijdraagt aan de doelstellingen.
- Aandacht voor duurzaamheid wordt integraal in de programma's en projecten opgenomen. Het is van belang dat de medewerkers in elk programma door middel van bijvoorbeeld opleiding en scholing worden toegerust voor een andere manier van werken.
- Per programma wordt de voortgang met betrekking tot de duurzaamheidsdoelstellingen gemonitord. Duurzaamheidsmaatregelen worden integraal binnen de projecten en programma's gefinancierd.